

בעזה י"ת

אכול בשמחה

כשרות המזון ליחיד ולציבור

הרבי משה ביגל

רבה של מיתר

והזוקר כשרות במכון לרבני ישובים קריית ארבע הברון

מכון רבני ישובים
קריית ארבע הברון
ה'תשע"ה

פרק הספר

הסכמאות ומכתבים	7
פתח דבר	19
הקדמה	21
"שירותת ממלכתית"	21
כשירות בשוק תחרותי	22
פתייה	23
מבוא – כשירות לאומית	25
א. כשירות לאומית	25
ב. מערכת השירות בישראל	27
פרק א : כשירות וכשירות למזהדרין	32
א. אמות מידת להידור בהלכה	32
ב. "מזהדרין" באולמות וגני אירעדים	34
ג. מנהגים בישראל – שאלת הקטניות	36
פרק ב : מאכללי נקרים	38
א. פת נקרים	38
ב. בישולי נקרים	41
ג. חלב נקרים ומוציארי	46
ד. יין נקרים ושאר משקאות	49
פרק ג : טהרת כלים	57
א. טבילת כלים	57
ב. הכשרת כלים	62
פרק ד : בעלי חיים טהורים וטמאים	68
א. בהמות וחיות טהורות	68
ב. עופות טהורים	70
ג. דגים ומוציארי דגים	73
ד. ביצים	75
פרק ה : כשירות העוף והבשר בישראל בעידן המודרני	77
א. הבעיות בגין העופות בזמננו	77
ב. HISANI אפרוחים וחומרות יתרות	79
ג. בעיתת "צומת הגידים"	81
ד. פтиחת גב העוף בעת מליחתו	83
ה. חותם בתוך חותם	84
ו. בשר חלק/גלאט	85

פרק ו : הכשרת בשר וצלילתו	88
א. הכשרת בשר על ידי מליחה	88
ב. הכשרת בשר על ידי צלילה	92
ג. הכשרת כבד ולב	93
ד. שימוש במתכונים צלילה ציבוריים	94
פרק ז : בשר וחלב	95
א. המנתנה בין בשר לחלב	95
ב. מאכללי בשר וחלב שנתערכו	97
פרק ח : דגים בבשר או חלב	101
פרק ט : כלים, מכשירי חשמל ומשטחים במטבח	103
א. כלים בשריים וחלביים	103
ב. מדיח כלים ומעבד מזון	106
ג. תנורי אפייה ומיקרוגל	108
ד. משטחי עבודה במטבח	111
פרק י : מוצרי מזון מעובדים	116
א. דבש ומווצריו	116
ב. שמן זית	118
ג. ג'לטין	119
ד. "שורולים" של נקניקיות	121
ה. חומרים מתחלבים	122
ו. ציפוי פירות יבשים	122
ז. מזון המიוכא מהו"ל	122
פרק יא : פירות וירקות	126
א. תרומות ומעשרות	126
ב. ערלה	128
ג. חדש	130
פרק יב : שמייטה לצרכן בזמן הזה	133
א. יבול נקרים הגרים בארץ	133
ב. אוצר בית דין	135
ג. תוצרת חممות ומצעים מגוונים	137
ד. היתר המכירה	138
ה. סיכום	140
פרק יג : חרקים במזון	142
א. עיקרי ההלכה	142
ב. בדיקת המזון לסוגיו – ההלכה למעשה	143

ג. סוגים נוספים של מזון לענייןحركات	147
פרק יד : דיני כשרות באירוח	149
א. אירוח אצל מי שאינו מדקק בנסיבות	149
ב. בעיות כשרות פרטניות באירוח	150
ג. אכילה במסעדות	156
פרקטו : מראית עין	158
פרק טו : טיפול במזון בשבת וביום טוב	160
א. מזון שיוצר בשבת	160
ב. מדיניות הלכתית – כשרות ושבת	164
ג. הכנות מזון לחימום לקראת השבת	168
ד. גדרי בישול לעניין שבת	171
ה. חימום מזון בשבת עצמה	174
ג. מלאכת בורר	177
ד. סחיטה בשבת	179
ה. טיפול במזון ביום טוב	181
פרק יז : כשרות בפסח	184
א. מוציאי מזון לפסח	184
ב. הכשרות המטבח בפסח	186
הרחבות	191
הרחבה א' – שלא יהיה כל אחד בונה במה לעצמו	193
א. על חשיבות האחדות	193
ב. תשובה המב仪'יט	194
הרחבה ב' – דיניحركات	196
א. איסורحركات – מדאוריתא או מדרבנן	196
ב. הגדרת המזון כמוחזק בהحركات	199
ג. מהקר שכיוחת ההحركات בירוקות עלים ודרך הניקרי	203
ד. שימוש בזכוכית מגלת ומיקרוסקופ	205
ה. תולעים בדגים	208
ג. דין מיעוט המצווי ופרטיו	211
הרחבה ג' – בעניין אכילה במטבחים משותפים	216
א. אוכל וכליים شبיכשו בהם בשבת	216
ב. כשרות במקום העבודה	217
הרחבה ד' – כשרות בפסח	219
א. הכשר לפסח על מוצרים שאינם ראויים לאכילה	219
ב. הקטניות בפסח	221

226	ג. מצה שרויה.....
229	ד. התארחות אצל אחרים בפסח
230	ה. חלב, קמח ומוצרי מזון נוספים
237	ו. חמץ שעבר עליו הפסח.....
239	נספחים.....
241	מכותב הגאון ר' יצחק זילברשטיין שליט"א.....
243	הערות הרה"ג בעיל ארחותיך למונדי.....
265	רשימת יינות מפוסטרים.....
266	טבלת שכיחות החරקים בקטניות.....
269	סיכום מחקר אודות "סטריילי".....
271.....	מפתח נושאים.....

הסכמות ומכתבים

לפי סדר קבלתם

הగאון ר' דוב ליאוד שליט"א, הרבה של קריית-ארבע – חברון.

כבוד הרב עבר על הספר והעיר את הערוותיו שהוכנסו בגוף הספר.

כמו"כ ליווה והדריך אותו במחקר החרקיים בירקות.

ב"ה אדר תשע"ג

לככ' הנהלת המכון לרבני ישובים

השלום והברכה וכט"ס

קיבלתי את החיבור הגדול

והמקיף של הרבה משה

בג'ל בנושאי כשרות.

שלאו ובראייחי לפוני מפהעל

גָדוֹל וְחַשׁוּב בַתְחֻום

הפיוקה וההשגחה על

הכשרות. הרבה המחבר

יְהוָה בְּעֵבֶר הַנָּהָר

ברירור הוויישאים החל

מהתלמוד דרך גдолין

הראשונים עד פוסקי

דורנו, כל נושא יונק את

שְׁלֹשׁ מִזְבֵּחַ עַד אֶל-עַד

ולמעשה בהספר ובונימוק

המבוסס על מקורות

איתנים ויציבים. ניכר

מtower החיבור העמל

הגדול שהשקיע הרב המחבר לתועלת הלומדים ושותרי תורה שידרעו את מקורות הדין ולאסוקי שמעתתא אליבא דהילכתא.
 ביחיד ראיו לציון הפרק שבו דן הרב המחבר על ההסתכלות הכללית על מערכ הכספיות במדינה, ואינו מדבר על מטבח פרטי; הרב המחבר מביט בהשכפה מקיפה וחובקת עולם כיצד ראוי להניג מערכ כשרות במלכות ישראל.

ראיוי האי גברא ובה שהתמהה כבר בחיבורים קודמים לונר עליו איתמה גברא בנושאים שכאללה, וראיוי הוא לסמוך עליו. וברכת השם תלווה, שיזכה עוד לזכות את הציבור בחיבורים הבחים והמאירים ולקיים שם שמיים בתוך רכבות עמק בית ישראל.

החותם לכבוד התורה ולומדיה
דוב ליאור
 ק. ארבע היא חברון ת"ו

ב"ה ר"ח כסלו

תשע"ד

לכבי' המכון לרבני ישובים

ר.מ.ג.

עברית על הקונטראס שכתב הרוב משה ביגל שליט"א המדבר על דיני חרקים, וראיתי שהרב המחבר ערך מערכת מקיפה ויסודית לביאור שיטות הפסוקים בונגע לחשש חרקים בהרבה והרבה סוג גידולי שדה, וכן הביא את דעתיהם של גדולי הפסוקים אימתי חוששים למייעוט המצווי ומה מקרים מייעוט המצווי.

אין ספק שקונטראס זה יישמש לרובנים פוסקים בכלל עוזר חשוב בהוראות באיסור והיתרא בנוסחא זה. ישר כחו של הרוב המחבר ויזכה שיפוצו מעינותיו הוצה לזכות את הרובים וייקום בנו הפסוק יהיה מהנידק חדש.

החותם לכבוד התורה

דוב ליאור

הרבי דוב ליאור

רב העיר וראש היישוב
كريית ארבעה היא חברון תשע

בס"ג ג' ניסן תשע"ד

לכבוד
הרבי משה ביגל
מיון

השלוי והברכה וכט"ס.

הטכמה

לפני מספר חודשים הובא לפני חומר חיטוי בשם "סטראיל" המנקה את יරוקות העלים מכל החורקים ביסודות, וסמכתאי את ידי על פיתרונו זה.

לאחרונה העירו לי כמה ובנים החשובים שאין הדברים כמו שתוארו באונז, ולכן לא אסור את השימוש בחומר זה. לפניו זמן מה נפגשתי עם האנרכונים מר שמעון ביטון, מומחה להדרכה ורישוס בחקלאות, והוא ערך בפני ניסוי במספר יירוקות עלים, וראיתי בעניין שהחומר מסדר את כל החורקים, והירוקות ונשרים נקיים לחולטן. אכן הנסי החזר על הסכמתה הראשונה והוא שירה וקימת, שהנוזל "סטראיל" מסיר את כל החורקים.

למעשה יש לשטוף תחילתה את הירוקות תחת מים זורמים כדי להקל על מלאכת השရיה. אתח"ב יש להשרות את העלים בגינוח עם מים המעורבים בחומר ה"סטראיל" למשך כמה דקות ולשטוף, וכי כך. אם העלים בעלי קפלים יש לפתוח אותם ולפושט את הקפלים. הירק היחיד שלא תועיל לו אשטיפה הנ"ל הוא הסלרי שיש בו בעיה מיוחדת של צבוב המנהרות.

אני בא חלילה לשלווא אופנים אחרים של ניקיון או מניעת חרקים מלכתחילה. הנסי רק מאשר שהניקוי באמצעות החומר "סטראיל" מסיר ומשיר את כל החורקים על פי מה שראו עניין ממש.

ישר כוחם של הרבי משה ביגל ועוורוני המסיעים לכל המעוניין להקפיד על כשרות המזון לעשות זאת ב.quickely ויהי שולחן טהור.

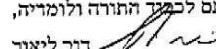
עין בקונטרס "לכם יהיה לאכללה" להאי צורבא מרבנן הרבי אמרו הנΚן שערך מחקר מקיף ונ دول בירושא בדיקת חרקים וחולעים במזון עפ"י ההלכה, והביא מקורות התלמודים והפוסקים הראשונים והאחרונים, ובירור את יסודות ההלכה לאסוקי שמענתא אליבא דהילכתא.

על פי דבריו הבוקdot העקריות הן:

א. גם בירק שיש בו סבירות ודאית של איסור, חובת הבדיקה היא מרבנן כמו בדיקת תריהה בזמן התלמוד, ובדבר שגם אם יבר הרא ספק אישור תורה, והבית אפרים סובר שאין חоб בדיקה אך ראוי לבדוק, ואילו לדעת המשכונות יעקב יש חוב בדיקה מדרבן גם בהזה.

ב. כשהבדיקות גורמת לטורה נ Dol או כרוכה באפסר - אין חיב לבדוק.

ג. כל חרק שאינו נראה לעין אדם וגיל אינו אסור כלל, מפני שהתרורה לא ניתנה למלאכי השרת אלא לבני אדם, ראה ערך השלוחן (יז"ד סימן פ"ד סעיף לו) דכתב בפרט שחрак הנראה רק ע"ז זוכות מגדלה אינו אסור כלל.

חותם לבודד התרורה ולומריה,
 דוב ליאור

RABBI Z. N. GOLDBERG

Abbad Badatz & Bies Horaah "Hayashar Vehatov"
Member Of Supreme Rabbinical Court

הרב זלמן נחמייה גולדברג

אב"ד בד"ץ ובית הוראה לדיני ממונות "הישר והטוב"
חבר בית הדין הרבני הגדול

ב'ה, יום ט' ניסן תשע

الله يحيى العرش

הגאון ר' אליהו בקשי דורון שליט"א
היה גם שותף במחקר החركים שנעשה בעידודו ולפי הנחיותיו

RABBI ELIYAHU BAKSHI-DORON
 THE RISHON LETZION
 Dean of "Binyan Av" Institutions

אליהו בקשי-דורון
 הראשון לציון
 נשיא מוסדות "בנין אב"

בס"ד

כ"ב תטוו ה'תשע"ג

לכבוד
 הרה"ג משה ביגל שליט"א
 רבה של מיתר

השלום והברכה,

קבלתי את גליונות הדפוס של הספר "אוכל בשמחה" בו סיכם את הלכות כשרות המאכלים בטוב טעם ודעט בשפה וברורה ובנעימה קדושה. השיבתו שיש בו כדי לידע את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו, לפי שבנושא ה的习惯ות יש מנהגים שונים ויש הבדלים שונים. יש ש晦רים והחומרות אינם שווים לכל נפש, על כן יפה עשה דבר בעיתו לברור מה הדרך הנכונה לכל ישראל.

לא באתי כשור המסתכים לפי הספר איינו ערך הסכמה שהלבתו מקורם בש"ע וכבר איתמי גברא המחבר בספרו הקדום "לחם אבירים" ולא נצרכתי אלא לברכה שיסוף דרכו בקדש על דבר ההלכה העורפה ולהדראות את המעשה אשר יעשו ויזכה להגדיל תורה ולהדרירה מתוק בראיות גופה ונחרוא מעלה, וכל טוב.

ברכתך,
 אליהו בקשי דורון
 הראשון לציון
 נשיא מוסדות "בנין אב"

בית אריאל, רח' הפסגה 5, ת"ד 16498, ירושלים 91164, טל' 02-6446660, פקס 02-6446466
 Beit Ariel, 5 Hapisga St. P.O.B. 16498, Jerusalem 91164 Israel, Tel. 02-6446660, Fax. 02-6446466

RABBI ELIYAHU BAKSHI-DORON
THE RISHON LETZION
Dean of "Binyan Av" Institutions

אליהו בקשי-דורון
הראשון לציון
נשיא מוסדות "בנין אב"

בס"ד

פרטון איסור אכילת ירקות מחשש איסור חרקים

אכילת ירקות שיש בהם חרקים אסורה מן התורה ונמנעים מלאוכלים, יש ירקות שנאכלים לאחר שמנקים מהם את החרקים לאחר בדיקה וטבילה, וש شيء אפשר לנוקותם ונמנעים לאוכלים כמו חסה כרוב ועוד, בשנים האחרונות הצליחו לגדל ירקות ללא חרקים, בשיטת גידול מייחדת וכן בהודרכה מוגברת של ריסוס המונע גידול חרקים בהכשר שניתן ע"י מכון התורה והארץ בוגש קטף, אולם ירקות אלה יקרים מאד אין זמינים ומזינים. השימוש המוגבר בהם בחומר הדבירה מסכן חי אדם. עד שיש הטобрרים שעדיין לאכול ירקות עם חרקים מאשר להסתכן בפיקוחו נפש. הירקות הנגועים מזינים בשוקרים וכולמים רגילים לאוכלים בתבשיליהם ואיסור השימוש בהם מנסה על הציבור הרגיל לאוכלים. כאשרהה רבנות המקומית להשתמש בירקות במלאות מחשש חרקים, בעלי המלונות הגישו בג"ע נגד הרבנות ודרשו לאפשר להם להשתמש בירקות ללא הכשר, וכן בתפקידי ברבנות הראשית, עסקנו רבות בשאלת כיצד להכשיר ירקות נגועים מחרקים ככרוב וכדומה במבצעים של הירקות הקפואים.

זה מכבר פנה אליו ירדי הרה"ג משה ביגל שליט"א רבה של מיתר שעוסק בכשרות במטבחים של הכלל שהוציאו לאור את הספר "לחם אבירים", הלה חיפש פרtron לביעית החרקים בירקות ומצא שיש תכשייר שבאמצעותו אפשר לנוקות את הירקות הנגועים בחרקים ולהסירים כליל מהירקות. לצורך זה נוצר באגרונים ממוחה המוסמך ומוכר ע"י משרד החקלאות, וערך ידו בדיקות בסוגי הירקות הנגועים והתברר שאפשר לנוקותם תוך דיקות ספורות מבלי כל מאמצז, הביא לפני את תוכניות הבדיקה של הירקות לוגיים, והתפעלי מניהו ומסירתו למען הכלל, וביקש ממנו להסכים לפרסום ברבים את הדברים, ולהציג את אלה שאכלו ירקות עם חשש חרקים ולאפשר לאלה שנזהרים מלאוכלים ירקות כחסה וכרוב וכדומה. והסכמי לבודק את העניין להלכה לפרש את הפרtron לביעית החרקים בירקות.

זה סיכום הספר וניסויו טבילה של ירקות עליים בתכשייר "סטרילי" שבוצע ע"י מר שמואון ביטון העוסק במקצוע זה במשרד החקלאות.

התכשייר מורכב ממחמצת למון, שמן הדרים ושמן קווקס, ואין בו כל חומר מסוכן ומושער הוא ע"י משרד הבריאות

RABBI ELIYAHU BAKSHI-DORON
THE RISHON LETZION
Dean of "Binyan Av" Institutions

אליהו בקס-דורון
הראשון לציון
נשיא מוסדות "בני אב"

המלעת התווית היא שימוש בריכוז של 20 סמ"ק לליטר מים) בהשראת המשך 5 דקוטר
ואח"כ שטיפה במים זורמים, טבילה וניעור בתוך כלי עם מים.

דגימות של ירקות עליים שננקו בשוקים פתוחים, מקומות ומוגדים שונים החל בחודש
האביב ועד לסתוי – חורף 2013. ואלה תוצאות הבדיקות:

אגדי כסברה, שמיר, נגע ופטרויליה נרגמו ונעורו על ניר לבן ונראו בהם כנימות עליה,
פשפשים ותריפסים. ראש חסה גנווים בכנימות הובאו למעבדה לטיפול בסטרילי, ואחרי
שתטיפה של כל עליה בנפרד הגיעו לניקיון מוחלט מכניות. כל אלה שנבדקו נמצאו נקיים
מחקרים.

וע"כ ביררכנו אם הם מותרים לאכילה לאחר שהוחזקו שלא לאוכלם.

א. האם ניתן להתר/acילת ירקות שנגגו שלא לאוכלם שמוחזקים כאסורים

יש ירקות שמוחזקים שיש בהם חרקים רבים ונמנעו מאוכלם, כדוגמת עלי החסה שהמנגה
לא לאוכלם גם לאחר שטיפה ובדיקה, וכן הכרוב ועלי גפני האם אפשר להתרם לנוהגים
לאסור לאחר בדיקה וראית שאין בהם חרקים, או שמקיון שהמנגה לא לאוכלם. אין להתר
דבר שנגגו בו איסור לפי שהמנגה שלא לאוכלם אסור מדוודיתא לנדר.

בשאלה זו דין האגרות משה (ח"א סי' ל"ה) בבית חרושתשמי"ץ סلط ובו ברוב שיזיקתו
שייש בו תולעים ואיינו נאכל, וכותב שם שכיוון שאין תולעים בכרוב, שבعلي הגינות יודעים
לגדל הכרוב בנקיקים אינם בחזקת איסור לבתיחילה ולא נאסוו מעולם. כי"ב בחסה וכרוב
שנагו שלא לאוכלם אין לאוסרם מכח המנהג. לפי שהמנגה לא חל עליהם, וכן שגם
הירקות מגוש קטיף שאין בהם חרקים לא אסרו מכיוון שלפני כן היה המנהג לא לאוכל חסה
ובכדו

והעיר לי חכם אחד שיש חשש שהייתו לנוקת את החסה יביא למכשול, מכיוון שם יתירו
את אכילת החסה הציבור הרחב יאכל חסה גם ללא נקיי מוחקרים, עדיף להשאר הירקות
האסורים בחזקתו. ואכן באגרות משה שם דין בו אם יש לחוש שבעל הגינות לא יdagנו
לגדל ללא תולעים וכותב שם שבعلي הגינות ודאי יעשה מה שאפשר לגדל ללא תולעים
דאומן לא מרע אומנתיה, אולם כשהנקיון צrisk להיעשות על כל אדם, יש לו חשש שיאכלו
לא בדיקת הירקות, אולם משום לכך אין לאסור על הציבור שלא לאוכל חסה, כישיט
אפשרות לנוקתה, שהרי הציבור הרחב לצערנו קונה ירקות ומשתמש בהם כשם מנוגעים,

RABBI ELIYAHU BAKSHI-DORON
THE RISHON LETZION
Dean of "Binyan Av" Institutions

אליהו בקשי-דורון
הראשון לציון
נשיא מוסדות "בנין אב"

ורק הנזהרים נמנעים מלאוכלים, ויש לאפשר להם כדי שיוכלו לאכול הירקות כשם מנוקים מחרקים.

וזוד שאין לחוש שמנาง שלא לאכול חסה וכרוב אסור הדבר מדורייתא לנדר, לפי שמדורייתא אסורים החركים בשאוכלים בנפרד אבל כשנאכלים עם הירק החركים בטלים בשישים רക מדרבנן.

ויש תשובה של הרב אלישיב זצ"ל בעניין החركים בירקות שפרסם הרב ויא בספר בדיקת המזון כהלבטה שהתריר בדיעד לאכול ירקות שבחזקת אסורים מטעם ספק ספיקא.

אני מודע לכך שההתריר לא יתקבל מפני שאיסור אכילת ירקות מתולעים הוורש, מה עוד שהוחקע בגוש כתף וועה, ממון וטיראה יתירה לשוק ירקות נקיים וגם בהמצאת התבשיז החדרש הטרחה והשקרה ירדו לטמיון.

אולם יש לזכור שההתריר יכול חלק גדול מהאנשים שאוכלים ירקות ללא השגחה, וועברים על מאות לאוין, וכן לאפשר לנזהרים בהם לאכול ירקות במחיר מוזל וביחס יד. ויש להזכיר טוביה לרבי משה ביגל שליט"א שדרש וחקר ועלה בידו לזכות את ישראל.

הרה"ג בעל אורהחותיך למדני

כבוד הרב עבר על כל הספר והעיר את העורותיו המבואות בסוף הספר.
מחקר החוקים בירקוט עדין לא היה לפני הרבה כשנתן את הסכמתו.

חמותי ראיתי או ריקות בספר היקר והנעה על דיני כשרות, להרה"ג משה ביגל שליט"א. עברתי בין בתרי אמרותיו במסת הפנאי, ושמחה לי לראות כי כביר מצאה ידו לקבץ כעמיר גורנה מפי סופרים ומפי ספרים. ואסף איש טהור מהני מילי מעלייתא, בסדר טוב ונכון, כל דבר על אופניו. והנני בברכה מקרוב לב כי חפץ כי יצילה תמייד בידו, ונותן התורה יהא עוזרו להוציא לפועל מהשבות הטובה. ויהי רצון מלפני מי ששוכן במרומיים שנזכה לראות כולנו יחד בבניין בית מקדשו במהרה.

מחבר הספר אורהחותיך למדני

מר' הגאון ר' יעקב אריאל שליט"א - רבה של רמת גן

כבד הרב עבר על כל הספר והעיר את העורתו, שהוכנסו בגוף הספר.

מחקר ניקוי הירקות ב"סטריללי" לא יהיה לפני הרב בהגחותיו על הספר

מכתב ברכה

דע תורה ישראל אחות הראינו השולחן הקשר והשולחו העורך אחד ומן.
אין כשרות סטוריאלית לא לאמנית ולא צינית לא הדרית ואף לא אשכנית וספרית.

וומנם יש הרבה מסורות בין העדות השונות וכל אחד נהג לפי בית אבותיו, אך כל המסורות יוצאות ממקור אחד, החלמדו והפוסקים. אין אחד הפוטל את חכמו. כלל אחובים, כלל ברורים. יש מהוריין ויש מהדרין מן המתהריין. אף גם המתהריין אינם יוסלים את בנה הגם עפי עקר ודוין. זוכה של תורה.

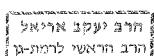
אלים צערנו שיש פוטלים השרים אחרים ויש הפטלים גם אותם ובכך הרבה לצערנו מחלוקת שאינה לשם שמים.

יפה עשה הרב משה ביגל, רבה של מיתר, המעיד את הדברים על מכך. ע"מ שיער כל אחד מהו דין
ונמה לפנים מסורת הין ואחד המרבה ואחד המניעת ובלבד שיוציא לבו לשם שמים. ("י' מה שכחתי
בספר בואלה של תורה ח"ה סי' ד")

והנני מאולץ לרוב משה ביגל שיפנו מעינינו חוצה לתגדיל תורה ולזהדריה.

ברובותה הדרת,

ר' יעקב אריאל
רבה הראשי לרמת-גן

מבוא – כשרות לאומית

א. כשרות לאומית

כותרת המבוא עשויה להעלות בקורס שאלות של תמייהה:

כשרות לאומיות, מה זה?

מה פתאום כשרות לאומיות, מה הקשר בין לאומיות לכשרות?

כשרות היא כשרות נטו ומה היא קשורה לפוליטיקה?

מדובר בשאלות נכונות. אכן, כך הם הדברים להלכה, אך למעשה, לצערנו, יש קשר בלתי ניתק, לא נכון, מסוכן ומכאיב, בין ההלכה והפוליטיקה – והדבר מתבטא בצורה חזקה במיוחד בתחום ההלכות כשרות. ההיבט החיצוני של הטעיה הוא, כמובן, ריבוי גופי השרות (בעל זיקה פוליטית חזקה) לצד החרמה של גופי כשרות (גם היא לפיה מפתח פוליטי). הדבר הורגש מאד, לדוגמא, בוועיכוח סביבה היתר המכירה ובסביבה השימוש בתוצאות נקרים אויבי המדינה בשנת השמיטה.

אך ישנים היבטים פנימיים יותר הקשורים בין הפוליטיקה לכשרות, קשר פטול אך ממשמעותי מאד, המשפיע על פסיקת ההלכה ומצריך התייחסות ופסיקה לאומיים ובכלל יישראליים בתחום השרות. בני תורה ורבנים מכירים היטב את התופעה של התרבות, מצד מחברי ספרים וחוברות, מפסיקי ההלכה של רבנים ופוסקים הנמנים על השקפת העולם הציונית; וזאת גם בשאלות שאין להן כל קשר עם נושא ארץ ישראל או ציונות. הדבר בא לידי ביטוי בפסקה ההלכתית גם בתחום השרות, כמו במקרים: אין מפורסם שגענו בו ונכרי, פתיחות העור בבדיקה צומת הגידין ובמליחת העוף, בשאלת השמיטה ועוד (יפורטו במקומות).

אין צורך לציין ששיטת החרמה שכזו מנוגדת לרוח ההלכה, ומהוות חילול ה' ובזיהן תלמידי חכמים. בנוסף לכך, שיטה זו פוגעת באחד מעקרונות ההלכה הבסיסיים: "אחרי רבים להטות". מכיוון שלפני פסיקת ההלכה על הפסק לדעת וללמוד את כל הדעות בנושאים הנידונים, לנתח את הדעות השונות להתמודד איתם מול מקורות ההלכה במשנה, בתלמוד, בראשונים ובאחרונים, ומתוך כך להסיק את